

vatske lipe“ razvidimo, da slavnoznani pisatelji kakor Ivan Kukuljević, Ivan vitez Trnski, Dr. Bogoslav Šulek, Radoslav Lopašič, Gjuro Deželič, St. Šašič = Kirinski, Vjekoslav Klaič, Eug. Tomič, Drag. Jambrečak, Gjuro Simončič, J. Zahar, A. Palmovič, A. Jagatič, J. Jecman, J. Mrzljak, R. Krušnjak, M. Prelog, O. Kumpf, F. Plohl-Herdvigo in še drugi so obljubili „Lipi“ sodelovanje. Po takošni podpori smemo Jugoslaveni pričakovati izvrstne hrane za zabavo in poduk. O slikah pa napoveduje „Lipa“ dalje sliko biskupa Dobrile, grofa Gjura Jelačića, Ivana Kukuljeviča Sakcinskoga, Ivana viteza Trnskoga, Dr. Klaiča, Živka Vukasoviča, Pavla Štoosa, Mihovila Pavlinoviča, Dr. Fr. Riegera, Dr. Bleiweisa, Stanka Vraza, Josipa Vranyczanija, Franje Žužela, barona Kušlana in drugih, poleg tega slike Varaždina v 16. in 17. veku, Križevca, Senja z luko in Ogulina, Trsata in Cetinja, Bleškega jezera itd. — Po osnovi njegovi, po sodelovalcih svojih in po jako krasnih slikah izvrstna „Lipa Hrvatska“ priporoča se že sama po sebi tudi nam Slovencem in to temveč, ker jej je cena (5 fl. za leto) prav nizka. Naročnina se pošilja tiskarnici Drag. Albrehtovi v Zagreb.

Mnogovrstne novice.

* *Podkožni žužek* (Borkenkäfer) je napadel v Čeških gozdih 145.232 oralov in pokončuje drevje.

* V *Jeruzalem* bodo šli tudi letos k velikonočnim praznikom romarji. Kdor se hoče vdeležiti, se mu je do 8. februarija na Dunaji (Stadt, Franziskanerplatz Nr. 4) oglasiti; 28. februarija se romarji odpeljejo iz Trsta.

* *Časnikov* izhaja in je prejemati dovoljeno v Avstriji in na Ogerskem 3730 in sicer v armenskem jeziku 7, v bulgarskem 4, v českem 102, v hrvaškem 9, v danskem 18, v nemškem 1783, v angleškem 278, v francoskem 707, v grškem 25, v hebrejskem 9, v holandskem 31, v laškem 293, v litavskem 1, v norveškem 11, v polskem 83, v rumunskem 46, v ruskem 53, v rutenskem 6, v švedskem 26, v srbskem 21, v slovaškem 14, v slovenskem 24, v španjskem 14, v turškem 13, v ogerskem 126, v vendskem 4. — Od teh jih skoro tretjina v Avstriji in na Ogerskem izhaja, drugi pa v deželo le prihajajo.

* Na *Ruskem* zima ni tako huda, kakor bi po naši misliti utegnili. V Sibiriji so sicer decembra meseca imeli nekoliko tednov po 40 stopinj R. mraza, al v Kievu in drugod imajo zdaj bolj mehko zimo; v Podoliji so decembra meseca mogli polje orati.

* *Žalostni stan na Laškem* popisuje liberalni časnik „Vossische Zeitg.“ tako-le: „Strašne so številke, ki kažejo očitni propad kraljestva Laškega: dve tretjini ljudstva ste tako neumni, da ne znate niti brati niti pisati, okoli 3000 morivcev in roparjev vsako leto; celi okraji zdihujejo pod strahom razuzdancev; jetnišnice, posilne delalnice in galeje napolnjene so že z več kakor 60.000 obsojenci; vrh tega so hudodelniki v nekaterih krajih tako predrzni, da se jih policija boji in jim iz poti gré.“ To vse kaže moralno pogubo Lahov, ki je v svojih nasledkih še veliko bolj strašna, kakor denarni polom.

* *Strašna nesreča na morji*. Telegram iz Madeire je naznanil, da je velika angleška ladija „Kospatrick“, ki je jadrjala v Avstralijo in na kateri je bilo 465 ljudi, se užgala in zgorela; razun 3 oseb so vsi drugi strašno smrt našli s tem, da so ali zgoreli ali pa se v morje potopili; oni trije, ki so se rešili, so 10 dni na morju sèm ter tjà plavali in od krvi in mesa svojih nesrečnih sodružnikov živeli.

Naši dopisi.

Iz *Maribora*. (*Čitalnica naša*) bode imela 15. dne t. m. svoj letni zbor. Na dnevnem redu je: Letno poročilo; prememba pravil; volitev novega odbora. Vsi gg. člani se s tem javno vabijo v zbor. Odbor.

Iz *Trsta* 10. jan. (*Okoličani in njena društva. Vesteneckov regiment pri Ljubljanskih volitvah.*) Tržaška okolica, akoravno majhna, vendar po številu prebivalcev še dosti dobro koraka na poti narodnosti, ter se počasi vzdiguje na narodno površje. Bilo bi lože še boljše, ako bi okoličani le nekoliko gospodarstveni bili, a ravno to je napaka, da ekonomijo zelo zanemarjajo, in ravno to podkopava blagostanje okolice, lahoni pa si o tem pridobivajo večo moč in nasilstvo; to je najhujši črv, kateri gloda v zdravem životu naše okolice. Ona si je v dveh letih napravila med seboj nekatera društva, tako na priliko so si osnovali napravo, da morejo brez velikih stroškov mrličje spodobno pokopavati. Najstareja taka pogrebna društva so: v Barkoli, Arimateji, pri št. Ivanu in v Rocolju na Greti v Rojanski fari pa se snuje zopet eno tako društvo z imenom „Mirdvor“. — Znano je morda že bralcem „Novic“, da se je ustanovilo za Tržaško okolico politično in bralno društvo „Edinost“ pri št. Ivanu. To društvo obeta, ako bojo zastopani razni elementi v njem, obilo vspeha in veliko koristi za Slovence v Trstu in okolici. Vsak gospodar bi moral biti ud tega društva in tudi častita duhovščina bi morala zavzimat prostore v njem. Pravila društva so tako vredjena, da se more vsak, naj bo kakoršne koli stranke, v društvo vpisati. Društvo ima pravico zborovanja v vsakem kraju okolice, sedež pa ima pri št. Ivanu poleg Trsta. — Vsak nepristransk človek se čudi, še nek uradnik mi je pri priliki rekel, da je sramotno za vladu, katera pusti svojim služabnikom, kakor je *Vesteneck*, tako samopašno in kruto gospodariti in zlorabiti oblast, katera mu je izročena v mejah §§., on pa dela samovoljno kot junec na pašniku, ki ne gleda, čigava ograja je, samo da ohladi črve, kateri ga za rogmi grizejo. Ali ni v Ljubljani nič več mož, ki bi mu bili kos? ali ni pot na Dunaj odprta, da bi se šlo pritožiti Njegovega Veličanstvu? Ako se zvesti sinovi Avstrije tako odvrčajo od vlade, kdo bo branil prestol, ko zopet nevarnost pride, Slovan po takem menda ne, če se mu vdanost tako sužno plačuje. *Vestenecku* pa naj bo opomin, da ni še solnce zadnjikrat za goro šlo.

V *Gorici*, 8. januarja. — Včeraj je bil v bližnjem Solkanu pogreb občežnanega rodoljuba, vel. posestnika g. Matije Dolijaka. Bil je ranjki občečisljan možak, še predno je zaslovel kot slov. narodnjak. Od leta 1870. je bil deželen poslanec (kot izvoljenec velikega posestva); opravljal je pa tudi še toliko družih častnih javnih služeb, da je pod njihovo težo resnično obnemogel, kajti rečiti se sme, da je njegovo prerano smrt (imel je še le 53 let) vzročilo — javno življenje. Blage namene je g. M. D. povsod imel, toda jih je hotel mnogokrat preveč brezozirno in po svoji bistroumnosti in po svoji poti doseči, kar pa ni vselej šlo. Mnogokrat je imel priliko, pogrešati tiste više šolske omike, brez katere skušnija in zdrav um v marsikteri reči nič ne opravi. Pri vsem tem pa je bil jako praktičen mož marsikteremu javnemu opravilu popolnoma kos, tem bolj, ker je bil skoz in skoz poštenjak, kar je pokazal posebno v cestnem odboru. Da je bil prejšnjih let župan, in do smrti predsednik društva „Soče“ in čitalnice Solkanske, ud domačega in okolično-gorišk. okr. šolskega sveta, cenilne komisije itd., bilo je večkrat po časnikih brati. Naravno je tedaj, da se je sešlo k njegovemu pogrebu vse polno gospôde iz mesta in od drugod brez razločka stanov in strank; pa tudi Solkanci so svojega

moža spodobno počastili. Na grobu so mu peli pevci Solkanski in je govoril dr. Lavrič, tovariš njegov v dež. zboru*) — V miru naj počiva slovenski poštenjak! — Jutre in pojutranjem bodo v našem gledišči raznovrstne produkcije, za dobrotne namene. Sodelovalo bo vse, kar je za take sposobno. V prvo v Goriškem gledišči se bode tudi slovenski pelo. — Leta 1874 je umrlo v Gorici 668 ljudi (po mestu in v bolnišnicah); moških 24 več ko ženskih. Rodilo se jih je 553; ženskega spola otrok 17 več ko moškega. Da je manj rojenih, ko umrlih, prihaja od tod, ker so med umrlimi v (2) bolnišnicah tudi tujci zapopadeni. V moški bolnišnici pri milosrčn. bratih jih je umrlo 75, v ženski pri milosrčnih sestrah pa 60. Poročenih je 118 parov. — „Slovenia per os Bleiweisii locuta est!“ Tako se odmeva te dni od vseh naših strani, kamor je prišlo našega očeta in voditelja pismo, priobčeno v 1 šte. „Novic“ t. l. na strani 3. pod napisom: „Pogajanje za slogo Slovencev v dveh pismih“. Prav v naša srca ste pero pomakali, gospod doktor, ko ste 14. okt. l. l. svoj in naš odgovor pisali. Tako je in ne drugače. Nikdo, ki je vse opazoval in videl in doživel od pričetka „Novic“ do današnjega dne, ne more drugače misliti in pisati, naj se sili, kolikor hoče. Da tudi pisatelj štajarskega pisma in njegova stranka v srcu tako misli, ne dvomimo. Spoznanje tedaj — pa smo skupaj. Da le ne bo — prepozno!

Iz Ljubljane. — Prihodnji petek (15. dne t. m.) je zadnji dan oddajanja volilnih listov obrtnikov in rokodelcev za kupčijsko in obrtnijsko zbornico. S tem so volitve končane. Kakor so zmagali nemčurski kandidatje v oddelku kupčijskem, tako utegnejo tudi zmagati v oddelku obrtnijskem, po nepostavnih sredstvih, s katerimi so delali vladni organi s svojimi pomagači. Da pri volitvah nikoli ni in tudi ne more biti brez agitacij, to vé vsak razumen človek; zato ne očitamo dr. Schrey-u, Terpinu, Samasi, Polegeku, klobučarju Debevcu in celi armadi družih nemčurjev, da so si podplate shodili in jezik zbrusili, tekaje okoli volilcev, al grajati moramo in očitno protestovati zoper početje vladnih organov, da prestopajo postavno mejo in nekaterim nobeno sredstvo ni pregrdo, da dosežejo svoj cilj in konec! — Od leta 1860 smo na Kranjskem od vladnega načelnika barona Bacha začenshi do danes skusili marsikaj pri volitvah, al tacih nepostavnosti, kakor jih doživljamo zdaj pod vladnim načelnikom vitezom Widmannom, doživeli še nismo nikoli; vidi se, da je on prišel iz dežele, kjer je blizo imel priliko podučiti se na tanko, kako je delal famozni Chabrus, da so volitve velicih posestnikov na Českem in Moravskem dale tak rezultat, da je svet kar strmel nad izidom onih volitev. S Chabrusom ne delajo sicer pri nas vladni organi in njih pomagači, al zvičaj druge vrste je brez konca in kraja. Pri volitvah za kupčijsko in obrtnijsko zbornico moramo ločiti dvojno dōbo: dobo Vesteneckovo in dobo Widmannovo.

V prvi dōbi vladal je vitez Vesteneck, kot načelnik volilne komisije, ki je brez ozira na §. 9 volilnega reda od l. 1868 sestavila po svoji glavi imenik volilcev in prekucnila ves register kupčijske zbornice ter kar po svoje pomnožila oddelek kupčijski z volilci, ki nikoli popred niso volili v vrsti trgovcev in tudi v družih deželah ne volijo v tej vrsti; naj povemo le en izgled: zvonarja in pečarja Samasso je

naredila za trgovca in ga stavila v oddelek trgovcev, ko vendar nobenega pečarja pod Šmarno goro ni vrstila v trgovski oddelek; je li gosp. Samasso sram, da bi ostal to, kar je njegov častiti oče bil — zvonar? — Druga nepostavnost Vesteneckova bila je to, da je volitev koncentriral na svojo pisarnico v Ljubljani, ker oklicati je dal, da le v njegovi pisarnici se more imenik volilcev za reklamacije ogledati, ne pa v davkarjih po deželi, kakor je prejšnje čase navada bila; še le, ko je iz Dunaja prišel drug ukaz, se je volilni imenik ogledati mogel pri okrajnih glavarstvih, katerih je le 10 v celi deželi, ne pa 32! S tem je glasovita komisija hotela prav slepe miši loviti z volilci, da ne bi mogli reklamovati. In da bi narodna stranka kar nič časa ne imela za svoje delovanje, odločila je volilna komisija kar na vrat na nos volitev za kupčijski oddelek na 8. dan t. m., ko volilci še niso imeli volilnih listov v roki, čeravno §. 10. volilnega reda ukazuje, da med dnevom izročitve volilnih listov in volitvijo mora biti okoli 8 dni časa; nemčurji pa so že vedeli to, kar je drugim še skrivnost bila, in so letali okoli volilcev. In vse to je vedel in gledal brez ugovora vladni načelnik vitez Widmann!!

Druga dōba je nastopila z razpošiljanjem izkaznic in volilnih listov. Za vse to, kar se je v tej dobi nepostavnega zgodilo, odgovoren je le vladni načelnik vitez Widmann. §. 10. volilnega reda namreč odločno zapoveduje, da izkaznice in volilni listi se imajo po županih razposlati volilcem po deželi. Ta postava se ni spolnila in za to nepostavnost je vladni načelnik odgovoren, kajti do ces. okrajnih glavarjev nima Vesteneck nobene oblasti, to oblast ima le vladni načelnik, in vendar so okrajni glavarji prejeli za svoje okraje izkaznice, in volilne liste, ti pa jih izročili le tam županom, kjer so videli, da je župan nemčur in pomagač vladnim organom, kakor v Kamniku Kecelj, v Stopič-u vitez Langer, v Šiški vitez Gariboldi in še nekateri drugi taki. V Kranji, Loki, Vrhniki in sto družih občinah niso župani dobili volilnih listov v roke za razdelitev; razdelovali so jih okrajni glavarji po svojih beričih ali rihtnih hlapcih, ki so večidel že tudi koj seboj imeli nemčurske kandidate in od volilcev zahtevali, naj le volilni list samo podpišejo ali podkrižajo, vse drugo bodo že oni storili, češ, da jim ne bode treba v Ljubljano hoditi i. t. d.“!! Ali pa je, kakor v Kranji kirurg Steinmetz, za „rihtnim hlapcem“ koj šel kak pomagač nemčurski in pridušal volilce, naj volijo te, kakor jih ima on zapisane. Od nekih nemčurskih županov se pripoveduje, da so poklicali volilce k sebi in jih pridušali, naj gledé na odpis davkov volijo njihove možake, ki bodo skrbeli za odpis davkov!! V okolici Ljubljanske je imel nositi rihtni hlapec Kobav volilne liste okoli; ker do predvčerajšnjem (do 11. dne t. m.) ga ni bilo v Bizovik, gre volilec — neki rodoljubni posestnik in krčmar — v Ljubljano naravnost na dom Kobava ter ga vpraša, kako to, da v njegovi okolici še nihče nima volilnega lista, volitev pa že je v petek pri kraji? Osupnjen po tem odločnem vprašanji jecljá rihtni hlapec (morebiti je hotel vse te volilne liste v ogenj vreči), da že pride jutri (12. dne t. m.) tje, ter njemu dá njegov volilni list s temi-li besedami: „saj ne boste nič opravili, cesar je nemec, mi smo pod njegovo regirengo in moramo za Nemce biti; saj je v Planini še sam komisar hodil z Wahlzettelci okoli.“ — To je sleparija — mu odgovori naš mož — cesar so sicer nemškega rodú, mi pa smo Slovenci in cesar ima nas ravno tako rad kakor Nemce, Ogre in Lahe“. — Bralci! ali vam ne stojé lasjé po konci, ko slišite še celó „rihtne hlapce“ tako

*) Jaz nisem prijatelj nagrobnih govorov sploh, tem manj, če niso verskega, ampak politiškega zapopadka. Najnespodobniši pa so, če se na svetem mestu, na mestu mirú in sprave, — strankarstvo poudarja. Da je dr. L. v to napako zabredel, očita se mu od mnogih strani. Pis.

propagando pri nas delati za nemčurstvo? Ali ne kaže to, kako „ab ove majore discit arare minor?“ — Tacih dogodeb vemo še veliko; al prostora nam manjka, naštevati vse zvijače, ki jih uganjajo vladni organi pri sedanjih volitvah. Pritožeb dohaja iz vseh krajev kar na kupe, brati jih je po vseh slovenskih listih, zlasti zoper okrajne glavarje, med katerimi je edini Litijski g. Pajk ravnal se po postavi, da je namreč dal razdeliti volilne liste županom, ne pa bričem. Kakor se vidi, vlada celó noče pripuščati, da bi se tako početje njenih organov po časnikih svetu razodelo, kajti včerajšnji „Narod“, ki je o tem govoril in imel mnogo dopisov, v katerih se toži zoper silo, ki se volilcem godí, je bil konfisciran. — Vse to, kako se godí pri nas pred očmi dež. vlade, treba, da se zvé na višem mestu na Dunaji, o čemur je že pred nekimi dnevi šla pritožba do ministra kupčijstva; al žalibog, imamo malo upanja, da bi pritožba našla nam ugodno rešitev, po tem, če je res, kar je Ofenheim v svoji pravdi razodel o ministru Banhansu, o katerem je rekel, da je od njega zahteval, da mu dá pripomoči pri „Chabrusu“ v ta namen, da vlada na Českem pri volitvah vélikega posestva zmaga. — Z ozirom na vse te dogodbe in postopanje vladnih organov pri sedanjih volitvah za kupčijsko zbornico misliti moremo, da, če Avstrija kdaj propade, ne bo propala toliko po nemškem liberalizmu in brezverstvu, ampak po početji birokracije.

— (Iz seje deželnega odbora 8. januarija.) Na dopis sl. ministerstva za kmetijstvo, s katerim je deželnemu odboru naznanilo, da bode deželni sadje- in vinorejski šoli na Slapu tudi za leto 1875, 1876 in 1877 naklonilo po 2000 gold. podpore iz državne dotacije za kmetijske šole, je deželni odbor sklenil, da se gospodu ministru izreče pismena zahvala. — Bogato zbirko mineralij (kamnov in rud) okolo l. 1830 umrlega dvornega svetovalca Tadeja Potočnika je deželni odbor po predlogu muzejnega kustoza kupil za Ljubljanski muzej, posebno v ta namen, da se bode ta zbirka rabila v poduk dijakov in da se iz te zbirke tudi napravijo manjše zbirke za šole s podukom o kmetijstvu. — V Buda-Pešti leta 1873 pod vodstvom Ogerskega štatističnega zavoda (bureau) na svitlo dani imenik mest, trgov in vasí dežel Ogerske krone in njihov pregled po sedanji politični organizaciji se naroči za vodstvo Kranjskih deželnih dobrodelnih naprav. — Predlogu, da se učiteljska služba v Šent-Vidu pri Vipavi sedanjemu učitelju stalno podeli, je deželni odbor pritrnil. — Dopis deželnega predsedstva, da je od zadnjega deželnega zbora Kranjskega sklenjena priklada na direktne davke in sicer po 20% za deželni in po 20% za zemljišno-odvezni zaklad, kakor tudi 10% priklada na vžitnino za deželni in ravno tolika za zemljišno-odvezni zaklad za leto 1875 zadočila cesarjevo potrjenje, se je vzelo na znanje, kakor tudi to, da je sklep deželnega zbora, da se sme v potrebi za 100.000 gold. obligacij deželnega zaklada zastaviti, od cesarja potrjen. — V zadnjem deželnem zboru sklenjena postava za uravnavo prineskov iz zapuščin v normalno-šolski zaklad je od cesarja potrjena.

— (Odborova seja družbe kmetijske 3. t. m. Konec.) Dopis kmetijske družbe Goriške o predlogu, naj bi kmetijske družbe napravljale popotne zборе vinorejcev z razstavami grozdja, vina in vinorejskega orodja, se dá podružnicam naših vinorejskih krajev v razodetje njihovega mnenja. — C. k. deželna vlada je družbi kmetijski na njeno prošnjo, naj bi se cesarski davki od kmetov v Novomeškem okraji, ki so bili po toči poškodovani, in pa v davkovskem okraji Senožškem in Vipavskem po slabi letini prizadetim, milostleje iztirjevali, poslala odboru prepise pisem, ki jih

je o teh zadevah c. k. finančna (direkcija Ljubljanska poslala okrajnemu glavarstvu v Postojni in deželni vladi tukajšnji. Iz teh pisem je razvidno, da bodo davkarje prizanašale z eksekutivnim izterjevanjem davkov iz leta 1873 in 1874, kjer je potreba prizanašanja dokazana, al obžalovati je, da se sem ter tje sleparijo kmetje s prigovarjanjem: „nič ne plačajte, potem se bodo čez leta že odpisali davki.“ S takimi prigovori pa se ubogi kmetje le v nesrečo pehajo, kajti narašča se s tem znesek davka od leta do leta bolj, in naposled pride kmetija na boben. Žalibog — pravi dalje finančna direkcija — da tudi grajščaki in veliki posestniki zaostajajo s plačevanjem davka, čeravno bili bi v stanu, davke odrajtati o pravem času. Družbini odbor je to poročilo na znanje vzel z željo, da se to naznani v „Novicah“, kakor tudi poduk, ki ga je ministerstvo kmetijstva odboru poslalo zaradi severno-amerikanskih, polju in vrtom strašno škodljivih mrčesov. — Poročilo, da sta naša rojaka in učenca v viši kmetijski šoli v Tičinu-Liebwerdu Jarec in Kramar v prvih kvatrih šolskega leta prva bila, vzel je odbor radostno na znanje.

Kot novi udje družbe kmetijske so bili sprejeti: gosp. M. Kreč, tajnik dež. odbora, gosp. M. Kavčič, posestnik v Savraču pri Idriji, gosp. Šimen Venedig, posestnik v Mošnjah, gosp. J. Pogačar, župan na Vrbi, gosp. M. Rozman, župan v gornjem Otoku, gosp. T. Zupan, trgovec z lesom na Selu in gosp. M. Jeklar, trgovec v Bledu.

— C. k. ministerstvo je z ozirom na to, da Kranjski deželi najbolj žuga preláz goveje kuge iz Hrvaškega dovolilo ces. okrajnega živinozdravnika v Črnomlje. Služba ta bo menda po takem kmalu razpisana.

— (Število bolnikov v deželni bolnišnici lansko leto) bilo je v razdelku za notranje bolezni, v katerem je dr. Karol Bleiweis prvi zdravnik, 1101, — v razdelku za vnane (kirurški) bolezni, v katerem je dr. Fux prvi zdravnik, 994, — v razdelku za sifilitične in kožne bolezni, v katerem je dr. Pestotnik prvi zdravnik, 622, — v razdelku za ženske bolezni, v katerem je, kakor tudi v porodišnici, dr. Valenta prvi zdravnik, 52, in v porodišnici 141 otročnic, — v norišnici, v kateri je dr. Karol Bleiweis prvi zdravnik, bilo je 174 norih. V vsem skupaj bilo je tedaj lansko leto 2943 bolnikov v deželni bolnišnici, od katerih jih je umrlo 347, popolnoma ozdravljenih ali vsaj zboljšanih pa bolnišnico zapustilo 1956. Najdencev je iz poprejšnjih let, ko najdenišnica ni bila še odpravljena, ostalo pri rednicah na deželi na stroške deželne še 636. — V primeri s predlanskim letom bilo je tedaj lani 204 bolnikov več kakor predlanskem; najdencev je odpadlo iz deželne oskrbi 19. — Zanimivo bo našim bralcem izvedeti, kako se v poslednjih 10 letih vsako leto množi število blaznih (norcev); zato jim podamo sledeči izkazek: leta 1864 bilo jih je v norišnici naši 53 (moških 31, ženskih 22), — 1865. leta 58 (moških 30, ženskih 28), — 1866. leta 64 (moških 36, ženskih 28), — 1867. leta 89 (moških 38, ženskih 51), — 1868. leta 87 (moških 46, ženskih 41), — 1869. leta 106 (moških 70, ženskih 36), — 1870. leta 116 (moških 79, ženskih 37), — 1871. leta 146 (moških 90, ženskih 56), — 1872. leta 146 (moških 83, ženskih 63), — 1873. leta 149 (moških 87, ženskih 62), — in leta 1874, kakor je gori že rečeno bilo, 174 (moških 96, ženskih 78). — Tako, kakor pri nas, tako tudi je v družih deželah čedalje več ljudi, katerim se pamet zmeša, — čedalje več samomorov in družih hudobij! Kaj pravijo liberalci in brezverci k tem številkam svoje hvalisane svobode in narodno-gospodarske povzdige?

— (O banki „Sloveniji“) poroča „Slov. Gosp.“, kar je po vsem resnično, iz seje opravnega sveta od 3. dne t. m. sledeče: „Več duhovnikov na Kranjskem je zadnji čas našej banki zdatno podporo naklonilo ter se je samo meseca decembra 48 fará z vsemi podružnicami pri banki zavarovalo. V tem, ko se je meseca oktobra 266 in novembra 258 polic na novo izdalo, so police meseca decembra narastle na 422 in premija zadnjega meseca več znaša, kakor prešnjih dveh. — Tržaška podružnica, ki nam ni nikakega dobička prinašala, temuč še zgube, se je odpravila in spremenila v glavni zastop, ki se je izročil g. Frid. Segali s provizijo od prejetih premij. — Tudi na Reki se je napravil glavni zastop proti proviziji in se je g. Jelovšek-u izročil. — Na Českem dela g. Školavdy hvalevredno, v kakih 14 dneh se bode tudi v Brnu na Moravskem in v Šleziji glavno zastopništvo postavilo. — Na slov. Štirskem dela 40 zastopnikov, med katerimi sta posebno marljiva: g. A. Goričar v Mozirju in g. J. Tanšek v Brežicah, pa tudi drugi bodo zdaj gotovo bolj gibčni postali, ko bodo slišali, da naša banka dobro napreduje. Najvažnejše pa je, da je zdanje vodstvo banke zasledilo mnogo pomot prejšnjih uradnikov banke, ki so — po nevednosti ali hudobiji krivo računili protizavarovanja (Rückvergütungen) z 20 drugimi bankami, s katerimi je še „Slovenija“ oeloma v zavezi; nekaj se je že preračunilo in drugo se še bo, in vidi se, da ima banka vsaj za 35 do 40.000 gld. dolgá od drugih bank tirjati, kar se jej bode brez dvoma tudi plačalo. — Štirje gg. uradniki: Czermak, Jereb, Levak in Pliker so odstopili zavoljo nekaterih pomot, banka pa zarad tega ne bo nikake škode trpela. — Sedanji načelniki pri posamesnih oddelkih so delalni in pošteni možje, ki so že od začetka pri banki delali, namreč gg.: blagajnik Kadilnik, glavni knjigovodja Stalic, načelnik pri zavarovanju za življenje Stekar, za ogenj Bradaska, za protizavarovanje Valentinčič. — Doplačila na delnice so se do zdaj vršile tako-le: za 914 delnic se je vse doplačalo, za 681 polovica in na 30 delnic se je poslalo 450 gld., tako, da je banka prejela 38.085 gld. daplačila. Opravilni svét bi bil že po postavi smel neveljavne spoznati tiste medčasne liste, na katere se še nič ni doplačalo; ker je pa veliko delničarjev prosilo podaljšanja obroka za doplačilo, in ker nekateri manj premožni hipoma doplačati ne morejo, se to ni še storilo, ker vodstvo banke pričakuje, da bo mnogo teh še doplačalo, kateri pa tega v par mesecih storiti ne morejo, pa so pripravljene z menjico (Wechsel) se zavezati, da bodo plačali obresti, potem pa v odločenem času na akcije doplačali, se je tudi to dovolilo, naj bi nihče zavoljo storjene krivice se pritoževati ne mogel. — To so posamezni opravilni svetovalci predlagali; zatoraj naj nihče ne zamudi doplačati, ali se vsaj v kratkem oglasiti, zakaj da še ni doplačal. — Da se kupon za preteklo in novo leto še plačati mogel ne bo, vsak razumi, ki pozna pravila naše in drugih bank; dokler se namreč vsi dolgovi prejšnjega nepremišljenega ravnanja ne poplačajo, se tudi obresti po cesarski postavi plačevati ne smejo; upati pa smemo, da bo to vsaj v par letih mogoče, sčasoma pa že z lepo dividendo (delilom dobička). — Hudo skušnjo imela je naša banka zadnje 3 mesece prestati, in prestala jo je! In mož, ki nikdar ni zaupanja zgubil, bil je g. Debevec, podpredsednik in generaldirektor ob enem, za kar mu gre posebna hvala. Rodoljubi na Štirskem bodo gotovo še za naprej ta domači zavod posebno podpirali!

— (Odbor čitalničin) je v svoji poslednji seji vrh tega, da je odločil za pustni čas veselice, tudi sklenil, da nobeden, kdor ni ud čitalnice ali pa po §. 7 dru-

štvenih pravil od kakega odbornika vpeljan gost, ne sme zahajati v čitalnične prostore in ne se vdeleževati nikakoršnih čitalničnih veselic. Ta opomin daje odbor tudi očitno na znanje, da se odvrne vsaka vrinjencem neprijetna, pa tudi odboru neljuba nezgoda.

— (Slovensko gledišče.) „Godčeve pesmi“ so v sredo zopet napolnile gledišče, bila je to zopet boljših predstav ena. Razen gospodov: Nollija in Schmidta ter gospodičine Podkrajškove nam je s pohvalo omeniti še gospodične Ledarjeve in gospoda Juvančiča, ki sta igrala dve prav hvaležni nalogi vrlo dobro in zaslužila ter tudi dobila mnogo živahne pohvale. — Prazno pa je bilo gledišče zopet v pondeljek, ko se je predstavljal „Cousin Jacques“, prav mikavna veseloigra, ki bi pa bila pač lahko bolje poslovenjena. Igrala se je dosti gladko, dasiravno je gosp. Jeločnik nalogo nagloma zbolelega g. Schmidta še le popoldne prevzel; njemu gre tedaj hvala, da se je ta večer sploh moglo igrati. Pohvaliti moramo tudi vojaško godbo, ki je med igrami svirala prav lepe skladbe. Škoda, da je sploh tako dobra predstava vršila se v praznih prostorih.

— (Pobirki iz časnikov.) Prevzetnost nemčurska že kipi, „Tagblatt“ je včeraj že pričel z bahanjem, kakoršno je navadno pri njem vselej, kedar nemčurji s pomočjo vlade pridejo do kakega vspeha. Na ta način „zmagovati“ ni nobena umetnost, mi bi se s tako zmago nikakor ne ponašali, marveč sramovali bi se je, ker bi morali pripoznati svojo slabost. Saj je vsemu svetu znano, da bi nemčurji brez vladne pomoči ne spravili ne enega svojih kandidatov nikamor; z vladno pomočjo, posebno če je tako silna, tako vse žile napenjajoča, kakor zdaj, pa bi bilo ravno tako lahko Turke spraviti v kupčijsko zbornico ne le pri nas, ampak povsod, tudi kjerkoli na Nemškem. Bahanje „Tagblattovo“ je tedaj prav ostudno in kaže propadlost nemčurjev, katerih je toliko sram, kakor pesa strah. — Tudi „Laib. Zeitg.“ čenčá nekaj o „Durchbruch des Verfassungsgedankens in Krain“ ki se je pokazal s tem, da so nemčurji v kupčijskem oddelku „zmagali“. Pa saj je ta „teta“, dasiravno hodi v vladnem krilu po svetu, prav iste krvi, kakor vnuk njen „Tagblatt“, toraj se tudi njení aroganci in ignoranci ni čuditi. Takih ljudi, katerim je resnica turška beseda, pač ne bomo zavračali.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Premišljevanja ustavoverskih dunajskih časnikov o nastopu novega leta so ravno tako potrta, kakor so bila njihova premišljevanja proti koncu starega leta. Ne enega glasa nismo brali, ki bi bil prišel iz veselega ustavoverskega srca; obe „Presse“, „Tagblatt“, „Morgenpost“, „Extrablatt“, oba „Fremdenblatt“-a, „Deutsche Zeitung“ i. t. d. Vsi pojo več ali manj žalostinke. „Deutsche Zeitung“ piše: „Reši se, kdor se rešiti more, je splošni klic; Avstrija v letu 1874 bila je podobna veliki bolnišnici, prišlo je do tega, da v veseljem kužnem času ni skoro mogoče bilo, zdravega od bolnega ločiti. Stari „Fremdenblatt“ ostro kritikuje ministerskega predsednika kneza Auersperga, o katerem pravi, da razun odličnega svojega imena nima nič, celó nič, kar bi mu dalo sposobnost za visoko njegovo službo. Od sedanjega ministerstva se pač družega ne more reči kakor to, da pusti cesarskim deželnim glavarjem delati, kakor oni hočejo. — Gledé na stan, ki ga imamo dandanes v Avstriji, piše mnogoskušeni in bistrourni Šuzelka v svoji „Reformi“ tako-le: „Kamor pogledamo, je očitno, da propada dandanes gospodujoča ustavoverska stranka; na grobu starega leta sadimo mi drevo